

ЦРКВА ВАВЕДЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У БЕЛОМ ПОЉУ

1. Општи подаци о културном добру

Културно добро	Споменик културе XIV-XIX век
Категоризација	Заштићено културно добро
Место/општина	Бело Поље, општина Пећ
Власник:	Српска Православна Црква

2. Опис културног добра

Црква Ваведења Пресвете Богородице лоцирана је у подножју планиског венца Плеш-Копривник, на десној страни речице Каменице-Сушице, у селу Бело Поље, јужно од града Пећи, у Метохији.

Поред цркве посвећене Ваведења Пресвете Богородице, лоцирани северо-западно од ње, налазе се и новосаграђени парохијски дом (стари је запаљен и срушен) и мањи трошни звоник који се грађевински употпуњују чинећи целину са црквом. Око цркве се налази старо гробље са неколико надгробних споменика у виду камених крстова са натписима и орнаментима или без њих.

Садашња црква Ваведења подигнута је на темељима раније цркве о којој нема никаквих писаних докумената како о времену и начину градње, тако ни о светитељу коме је посвећена нити имену ктитора који је подиже. Једини податак који временски одређује подизање првобитне цркве у 14 век је помињање села у коме се црква налази, Бело Поље, у Повелји Стефана Дечанског из 1327. године као и надгробна мермерна плоча са уклесаним натписом из 14 века накнадно уграђена у под цркве.

Старија црква је порушена у неком од периода турске окупације ових простора а новија, садашња, подиже се по жељи и уз материјалну помоћ руске царице Марије Александровне у времену 1866-1868. године. Њена изградња је

потпомогнута и трудом дечанског архимандрита Кирила Андрејевића, житеља из места и еснафских удружења из Пећи и Скадра.

Црква у основи представља правоугаону грађевину са унутрашњим простором подељеним на три брода са шест масивна ступца између којих су подигнути попречни лукови на које се ослањају сводови испод крова конструктивно решеног системом изградње „на две воде,. На источној страни црква се завршава полукружном апсидом споља решеном тростано. Сама црква је у темељној зони укопана и у њу се улази неколиким степеницама. На цркви се налазе два улаза, главни на западном порталу и други, на средишњем делу северног зида. Унутрашњост цркве је поплочана каменим плочама од којих се издваја надгробна плоча исклесана у мермеру са натписом из 14 века.

Садашња црква је у унутрашњости наоса и олтарском простору била живописана ликовима светитеља: Св. Саве, Св. Стефана Дечанског, Св. Ђорђа, Св. Димитрија и других светитеља поред којих су се налазили бројни ктиторски записи. По стилским карактеристикама живопис је дело неког од сликара из породице Крстића Даскаловића Ђиновских из Гламочника код Дебра а не искључује се могућност да су неке од композиција радили и сликари из породице Лазовић.

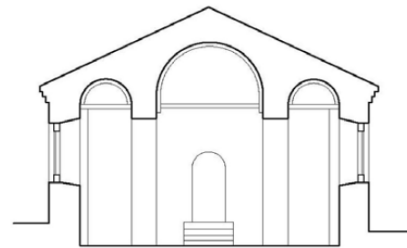
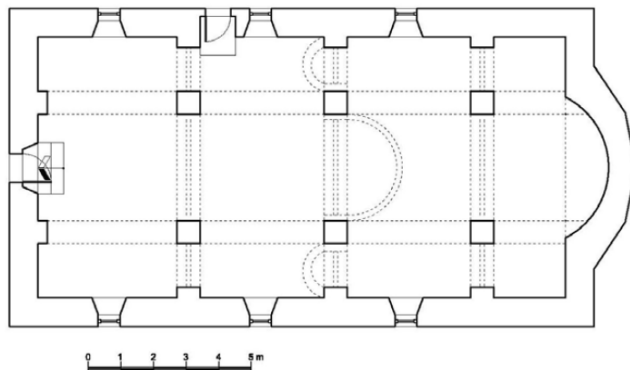
У цркви се налазила и збирка од 30 икона, непроучених и необјављених, са натписима на српскословенском и грчком језику а има и натписа на арабици и турском језику. Посебно значајну групу чини збирка од 6 икона насталих у периоду од 17 до 19 века као важан прилог за упознавање рада пећко-дечанске иконописачке школе познијег периода. Ову збирку чине иконе са представама: Св. Ђорђе из 18 века, икона Хистовог Рођења из 19 века, икона са представом Васкрсења Хистовог из 18 века, представа Богородице са Христом настала у 17 веку, Деизисна табла- италокритска деизисна икона из 16-17 века са представом Богородице и малог Христа која је највреднија у збирци, и икона са ликом Св. Ђорђа из 19 века. Иконе из збирке нису биле део иконостаса већ су биле слободно распоређене по зидовима наоса.

Поред икона у цркви су се чувале и богослужбене књиге, међу којима су биле и руске штампане књиге из 18 и 19 века, и богослужбене сасуде, укупно 35 инвентарских бројева, од којих клепала, чираци, налоњи и петнаестак кандила од сребра и бронзе.

На живопису, иконама и црквеним предметима, као и на царским дверима били су очувани бројни записи и натписи ктитора цркве и њених дародаваца.

1999. године црква и село су спаљени, прозори полупани, намештај, иконостас и црквене сасуде поломљени, оштећена улазна врата на обе стране. Овом приликом највећа оштећења је претрпео живопис, сада прекривен дебелим слојем чађи и гаражи као и иконостас коме недостаје крст, 13 икона из трећег реда и парпетне плоче из првог реда. Црква је делимично обновљена крајем 2003. године да би марта 2004. године и црква и село поново били спаљени.

*Црква Ваведења Пресвете Богородице у Белом Пољу
– основа и пресек цркве (постојеће стање)*

CRKVA VAVEDENJA BOGORODICE, BELO POLJE

3. Програми и пројекти обнове

Пројектом обнове предвиђени су радови на санацији и реконструкцији цркве.

Обнова цркве и грађевина црквеног комплекса засновани су на следећим конзерваторским начелима:

- очувању историјских, архитектонских, урбанистичких и амбијенталних вредности цркве и грађевина црквеног комплекса
- очувању аутентичности архитектонских облика, конструкција и материјала,
- примена нових грађевинских материјала и конструкција,

Радови на обнови цркве спроведени у периоду 2005.-2006.г. и обухватају неколико фаза и то:

1. Интервентне мере заштите (2005. г.)
2. Прва фаза обнове (2006.г.)
 - Обнова реконструкција и санација цркве

3.1. Пројектна и тендерска документација:

Покрајински завод за заштиту споменика културе – Приштина / Лепосавић

3.2. Извођач радова:

- **интервентне мере заштите (2005)**
"УКРАС" - Косовска Митровица
- **прва фаза обнове (2006)**
"УКРАС" - Косовска Митровица

3.3. Уговорени радови:

- **интервентне мере заштите (2005)**
Висина уговорених и изведених радова: 70.717 €
- **прва фаза обнове (2006)**
Висина уговорених и изведених радова: 30.486 €

3.4. Надзорни орган:

- **интервентни радови (2005)**
дипл.инж.арх. Јовица Лукић
дипл.инж.арх. Фатон Пруфи

- **прва фаза обнове (2006)**
дипл.инж.арх Милан Цатић

3.5. Супервизори:

- **интервентни радови (2005)**
дипл.инж.арх. Зоран Гарић
дипл.инж.арх. Милан Цатић
дипл.инж.арх. Осман Гојани

3.6. Време извођења радова:

- **интервентни радови (2005)**
септембар - децембар 2005.
- **прва фаза обнове (2006)**
октобар 2006. – децембар 2006.

4. Опис изведених радова:

4.1. интервентни радови (2005)

- чишћење унутрашњости цркве од шута,
- чишћење дворишта од шута, смећа, сасушене траве, џакова са песком и остатака сагореле грађе,
- замена полумљених камених плоча пода у унутрашњости цркве,
- израда и уградња нових улазних храстових врата и заштита адекватним лазирним премазима,
- репарација металних прозора са заштитном мрежом, застакљивање и заштита адекватним лазирним премазима,
- израда оградe црквеног комплекса са четири улазне капије, у дужини од 690 м, од кутијастим профилима дим. 4x4 см, висине 1.20 м, анкерованих у постојећи бетонски потпорни зид.
- израда армирано бетонског зида на оштећеном делу оградног дворишног зида,
- реконструкција три надгробне плоче на гробљу у порти цркве,
- демонтажа кровног покривача цркве од ћерамиде и салонита,
- демонтажа дотрајале кровне конструкциј,
- чишћење и консолидација свода цркве,
- израда кровне конструкције изнад свода и апсиде цркве, храстовом грађом, патосирање буковим даскама, покривање тер хартијом и летвицање кровних равни,
- покривање крова цркве орјентал црепом и опшивање стрехе буковим даскама,
- одвоз шута на месту предходно одређене депоније,

4.2. прва фаза обнове (2006)

4.2.1. Обнова, реконструкција и санација цркве

Предходни радови

- обијање сагорелог малтера са зидова фасаде зидова,
- обијање оштећеног малтера са зидних површина (које нису живописане) у унутрашњости цркве,
- демонтажа сагореле дрвене греде – разупоре,
- ископ земље за израду дренажног канала и тротоара,
- одвоз шута на депонију,

Ентеријер

- малтерисање и тонирање зидова (који нису живописани) у унутрашњости цркве,
- уградња нових прозора и врата од храстове грађе,
- израда и монтажа металних затега,
- израда и монтажа храстових греда – разупора,

Екстеријер

- малтерисање и моловање фасада цркве,
- израда дренажног система око цркве,
- израда тротоара поплочаним каменим плочама,

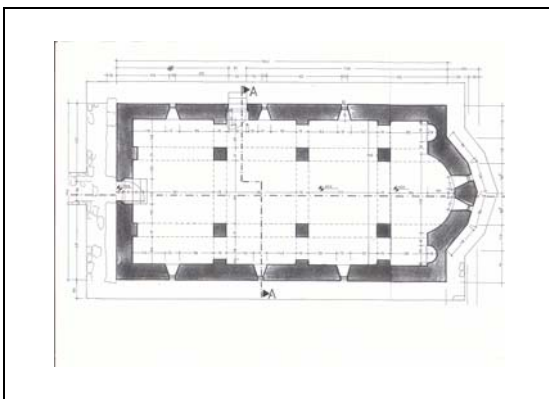
Инсталације

- израда електроинсталација у цркви,

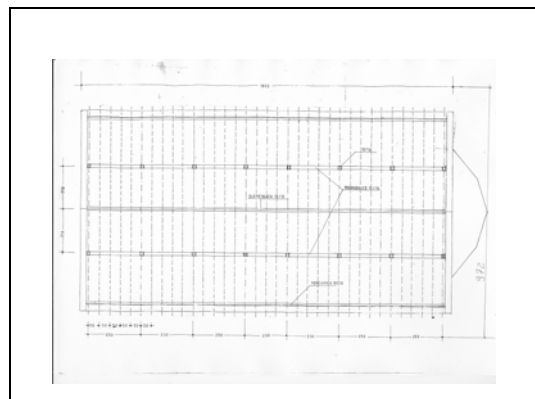

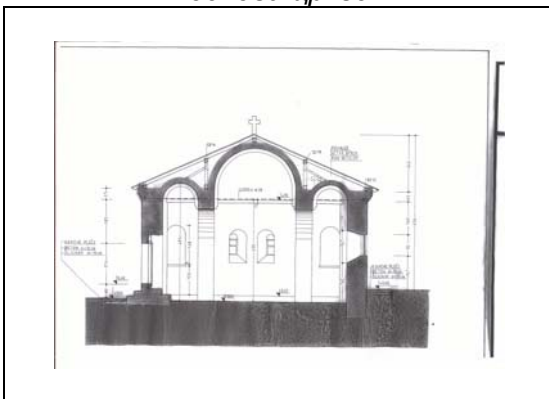
Пројекат обнове, санације и реконструкције цркве

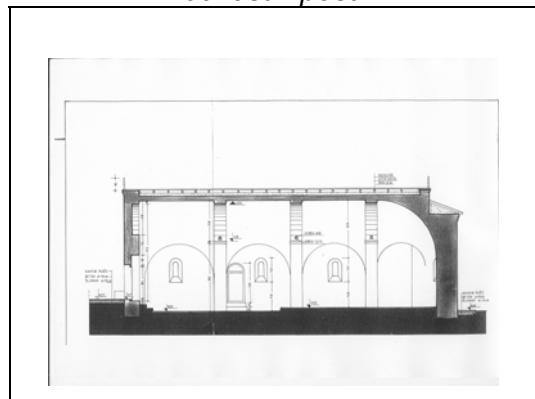
основа цркве

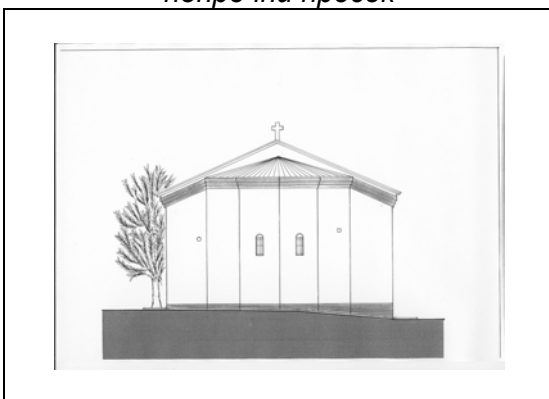
основа крова

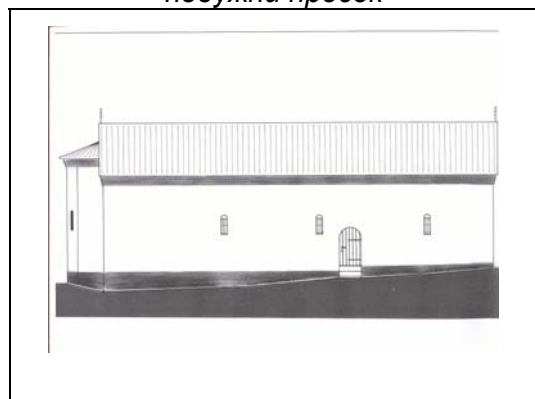
попечни пресек

подужни пресек

источна фасада

северна фасада

